

Τι είναι η συλλαβική αύξηση;

Συλλαβική αύξηση είναι η προσθήκη στην αρχή του θέματος ενός **-ε-** (Προσοχή! παίρνει ψιλή). Λέγεται συλλαβική επειδή προστίθεται μια νέα συλλαβή.

Πότε βάζουμε συλλαβική αύξηση;

Συλλαβική αύξηση βάζουμε, όταν το ρήμα αρχίζει από **σύμφωνο**,

π.χ. λύω > **ἔ**λυον, διώκω > **ἐ**δίωκον, φεύγω > **ἔ**φευγον

Στην περίπτωση που το ρήμα αρχίζει από **ῥ** (π.χ. ῥίπτω), τότε εκτός από το **ἔ** της αύξησης διπλασιάζεται και το **ῥ**. Έτσι ο παρατατικός του ῥίπτω γίνεται **ἔρριπτον**

Τι είναι η χρονική αύξηση;

Χρονική αύξηση είναι η μετατροπή ενός βραχύχρονου φωνήεντος σε μακρόχρονο, παθαίνει δηλαδή **έκταση**!!!!!!

Πότε βάζουμε χρονική αύξηση;

Χρονική αύξηση βάζουμε όταν το ρήμα αρχίζει από φωνήεν.

Δηλαδή τι κάνουμε;

Κάνουμε κάποιες αλλαγές σε μερικά φωνήεντα.

Ποιες είναι οι αλλαγές;

Με λίγα λόγια κάποια φωνήεντα αλλάζουν, όπως φαίνεται στη συνέχεια.

Ενεστώτας		Παρατατικός		
ἄ	>	ἠ	ἀγοράζω	> ἠγόραζον
αι	>	ἠ	αἰχμαλωτίζω	> ἠχμαλώτιζον
αυ	>	ἠυ	αὐξάνω	> ἠϋξανον
ε	>	ἠ	ἐλπίζω	> ἠλπίζον
ει	>	ἠ	εἰκάζω	> ἠκαζον
ευ	>	ἠυ	εὐρίσκω	> ἠϋρισκον
ο	>	ω	ὀρίζω	> ὠρίζον
οι	>	ω	οἰκίζω	> ὠκίζον
ϋ	>	ϋ	ὕφαινω	> ὕφαινον
ἰ	>	ἰ	ἰκετεύω	> ἰκέτευον

Θα πρέπει να θυμόμαστε κυρίως τις εξής αλλαγές:

α > η

ε > η

ο > ω

το ι > γίνεται **υπογεγραμμένη**

Υπομονή, ακόμα δεν τελειώσαμε!

Υπάρχουν και οι εξαιρέσεις!!!!

Η αύξηση στα σύνθετα με πρόθεση

διέ-λυ-ον

διέ-λυ-ες

διέ-λυ-ε

διε-λύ-ομεν

διε-λύ-ετε

διέ-λυ-ον

Δες το βίντεο

Όσα ρήματα είναι σύνθετα με πρόθεση, δεν παίρνουν αύξηση στην αρχή του ρήματος αλλά ανάμεσα στην πρόθεση και το ρήμα, δηλαδή το ρήμα **δια-λύω**, που είναι σύνθετο με την πρόθεση **διά**, στον παρατατικό δε θα γίνει ~~ε-διά-λυον~~ αλλά **δι-έ-λυον**. Αυτή η αύξηση λέγεται **εσωτερική**.

Παρόμοια είναι και τα νέα ελληνικά: Ο παρατατικός του ρήματος **δια-γράφω** κάνει **διέ-γραφα** και όχι ~~ε-διά-γραφα~~! Ο αόριστος του αποβάλλω κάνει **απέβαλα**, π.χ.

Σήμερα με **απέβαλε** ο φιλόλογος, επειδή του είπα ότι δε μου αρέσουν τα αρχαία!! 🤔👉

Δες και τον παρακάτω πίνακα

ΡΗΜΑ

Ο ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
ΣΤΑ ΝΕΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ο ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΡΗΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΛΛΑΒΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ

ἀνα-βάλλω

αν-έ-βαλλα

ἀν-έ-βαλλον

δια-βάλλω

δι-έ-βαλλα

δι-έ-βαλλον

κατα-βάλλω

κατ-έ-βαλλα

κατ-έ-βαλλον

μετα-βάλλω

μετ-έ-βαλλα

μετ-έ-βαλλον

παρα-βάλλω

παρ-έ-βαλλα

παρ-έ-βαλλον

αμφι-βάλλω

αμφ-έ-βαλλα

ἀμφ-έ-βαλλον

επι-βάλλω

επ-έ-βαλλα

ἐπ-έ-βαλλον

περι-βάλλω

περι-έ-βαλλα

περι-έ-βαλλον

απο-βάλλω

απ-έ-βαλλα

ἀπ-έ-βαλλον

υπο-βάλλω

υπ-έ-βαλλα

ὑπ-έ-βαλλον

υπερ-βάλλω

υπερ-έ-βαλλα

ὑπερ-έ-βαλλον

προ-βάλλω

προ-έ-βαλλα

προ-έ-βαλλον

προσ-βάλλω

προσ-έ-βαλλα

προσ-έ-βαλλον

συμ(ν)- βάλλω	συν-έ-βαλλα	συν-έ-βαλλον
------------------	-------------	--------------

εμ(ν)-βάλλω	εν-έ-βαλλα	έν-έ-βαλλον
-------------	------------	-------------

εισ-βάλλω	εισ-έ-βαλλα	είσ-έ-βαλλον
-----------	-------------	--------------

εκ-βάλλω	εξ-έ-βαλλα	έξ-έ-βαλλον
----------	------------	-------------

ΜΕ ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ

εισ-άγω	εισ-ή-γα	είσ-ἥ-γον
---------	----------	-----------

εξ-άγω	εξ-ή-γα	έξ-ἥ-γον
--------	---------	----------

συν-άγω	συν-ή-γα	συν-ἥ-γον
---------	----------	-----------

διά-γω	δι-ή-γα	δι-ἥ-γον
--------	---------	----------

Η αύξηση στα παρασύνθετα με α' συνθετικό πρόθεση

Το ίδιο συμβαίνει και στα παρασύνθετα.

(Παρασύνθετα είναι τα ρήματα που παράγονται από μια σύνθετη λέξη, π.χ. το ρήμα ἐγκωμιάζω παράγεται από τη λέξη ἐγκώμιον η οποία είναι σύνθετη από την πρόθεση ἐν-κῶμος)

Το ρήμα ἐγκωμιάζω δε θα γίνει ἐγκωμιάζον αλλά ἐν-ε-κωμιάζον

Η αύξηση στα παρασύνθετα με α' συνθετικό που δεν είναι πρόθεση

Τα παρασύνθετα όμως με πρώτο συνθετικό άλλη λέξη εκτός από πρόθεση παίρνουν τη συλλαβική αύξηση στην αρχή, π.χ. φιλό-σοφος > φιλοσοφῶ > ἐφιλοσόφουν, ἄ-δικος > ἀδικῶ > ἠδίκουν

Προσοχή:

Η πρόθεση **ἐκ** μπροστά από φωνήεν γίνεται **ἐξ**, π.χ.

πέμπω > ἔ-πεμπον, **ἐκ**-πέμπω > **ἐξ**-έ-πεμπον

Το **ν** της πρόθεσης **συν** που τρέπεται σε διάφορα σύμφωνα (δες [θεωρία](#)), επανέρχεται μπροστά από το **ἐ**- της συλλαβικής αύξης, π.χ.

γράφω > ἔγραφον, συ**γ**γράφω > συν-έ-γραφον

Όχι, δεν τελειώσαμε ακόμη.

**Υπάρχουν και οι ανώμαλες αυξήσεις!
Κουράγιο!**

Κάποια ρήματα που αρχίζουν από **ε** έχουν αύξηση **ει** κι όχι **η**:

ἐθίζω > **εἶ**θιζον, ἐλίπτω > **εἶ**λιπτον, ἔλκω > **εἶ**λκον, ἔπομαι > **εἶ**πόμην, ἐργάζομαι > **εἶ**ργαζόμην, ἔρπω > **εἶ**ρπον, ἐστιῶ > **εἶ**στίων, ἔχω > **εἶ**χον, ἐῶ > **εἶ**ων

Κάποια ρήματα ενώ αρχίζουν από φωνήεν αντί να έχουν χρονική αύξηση, έχουν συλλαβική αύξηση!

Αυτά είναι τα:

ῶθῶ > **ἔ**ώθουν, ὠνούμαι > **ἔ**ωνούμην, (κατ)άγνυμι > (κατ)**έ**αξα.

Βέβαια υπάρχουν κι άλλες εξαιρέσεις, αλλά φτάνει τόσο. Κι αυτά ήταν αρκετά! Όσοι θέλουν να μάθουν περισσότερα μπορούν να μελετήσουν μια γραμματική της αρχαίας ελληνικής.

Οι σημειώσεις προέρχονται από το site του Ελληνικού Πολιτισμού.